

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

7.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2010 වසරේ දී සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තවදුරටත් ලිහිල් කරන ලදී. ඉල්ලුම් පීඩන අඩු මට්ටමක පැවතීම පිළිබිඹු කරමින් 2010 වසරේ මුල් කාර්තූ තුනෙහි දී පුළුල් මුදල්හි වර්ධන වේගය තවදුරටත් අඩු විය. දේශීය සැපයුම ඉහළයාම මෙන්ම බනිජ තෙල් ප්‍රමුඛ අන්තර්ජාතික වෙළෙඳ භාණ්ඩයන්හි මිල ගණන් වසර මැද දක්වා අඩුවීම හේතුවෙන් සැපයුම් අංශයේ වර්ධනයන් හිතකර අයුරින් පැවතුණි. මිල මට්ටම් පිළිබඳ ඉදිරි දැක්ම හිතකර තත්ත්වයක පැවතුණු බැවින් ආර්ථික කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් ලිහිල් කිරීමට මහ බැංකුවට හැකිවිය. මේ අනුව, 2010 ජූලි සහ අගෝස්තු මාසයන්හි දී මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික තවදුරටත් අඩු කළේය. මූලිකව පුරෝකථනයකළ මට්ටමට වඩා වැඩි වේගයකින් ආර්ථිකය වර්ධනය වන බව 2010 මැද භාගය වන විට පෙනී ගිය බැවින්, ආර්ථික කටයුතුවල සුමට වර්ධනයට පහසුකම් සැලසීම සඳහා පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධන ඉලක්කය ද, 2010 ජූලි මාසයේ දී ඉහළ දමන ලදී. මහ බැංකුවෙහි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහත දැමීම නිසා වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික ද වසරේ දෙවන භාගයේ දී තවදුරටත් අඩු කිරීම ආර්ථික කටයුතු දිරිගැන්වීමට

අනුබලයක් විය. මහ බැංකුව 2011 ජනවාරි මාසයේ දී තවදුරටත් එහි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික අඩු කළ බැවින් පොලී අනුපාතික පහත යාමේ උපතතිය 2011 වසර ආරම්භයේ දී ද පැවතුණි.

ආර්ථික කටයුතු පිළිබඳ යහපත් ඉදිරි දැක්ම සහ මහ බැංකුවෙහි ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව තවදුරටත් පවත්වා ගෙන යාම හේතුවෙන් 2010 වසරේ දී, පෞද්ගලික අංශය විසින් ලබාගත් ණය යථාතත්ත්වයට පත්වීමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්වීය. වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය, 2009 වසර අග දී සියයට 5.8 ක සෘණ අගයක් ගත් අතර, 2010 මාර්තු වන විට ධන අගයක් බවට පත් විය. එතැන් සිට ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වූ ණය සැපයුම 2010 දෙසැම්බර් මාසය වනවිට සියයට 25 ක ඉහළ අගයක් ගනු ලැබීය. මෙම ණය, ආර්ථිකයේ සියලු අංශ වෙත සපයන ලද බව ණය ව්‍යාප්තියෙන් පිළිබිඹු වේ. කෙසේ වුවද, 2010 වසර තුළ දී පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි (M_2) සාමාන්‍යය වර්ධනය වසර අවසානය වනවිට ඉලක්කගත සියයට 15 ක මට්ටමේ පැවැතුණු අතර, මේ සඳහා ආනයන මූල්‍යයනය කිරීම ඉහළ යාම නිසා බැංකු ක්‍රමයෙහි ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වසර තුළ දී ක්‍රමයෙන් අඩුවීම

සහ වසර අග වනවිට රජය විසින් බැංකු පද්ධතියෙන් ලබාගත් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය අඩු වීම ද හේතු විය. 2010 වසරේ දී දෛනික සාමාන්‍යය සංචිත මුදල්හි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය ද 2010 මුදල් වැඩසටහනෙහි නියමිත ඉලක්කයට අනුකූලව පැවතුණි.

රුපියල් ද්‍රවශීලතාව, අඛණ්ඩව ඉහළ මට්ටමක පැවතීම 2010 වසරේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී අභියෝගයක් විය. 2010 වසර මුළුල්ලෙහිම මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවක් පැවතුණු අතර, රජයට සහ පෞද්ගලික අංශයට වූ විදේශීය ප්‍රාග්ධන ලැබීම් සහ එම විදේශ විනිමය මහ බැංකුව විසින් පසුව මිලදී ගැනීම මෙම අතිරික්ත ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයට හේතු විය. එමනිසා, පොලී අනුපාතික ස්ථායීතාව සහ සංචිත මුදල් ඉලක්කගත මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් මෙම අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව නොකඩවා අවශෝෂණය කිරීම සඳහා විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු මෙහෙයවන ලදී.

මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ගනු ලබන පියවරයන් තුළින් ඉදිරි වසරවල දී මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රියාවලිය වඩාත් ශක්තිමත් වනු ඇත. මෑතකදී ඇති වූ ගෝලීය ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ ලොව වටා මහ බැංකු අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත් අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ද, රටේ ක්‍රියාත්මක වන මූල්‍ය ආයතන නියාමනය, ඒවායේ යහපාලනය සහ එම ආයතන ක්‍රියාත්මක වන නෛතික රාමුව ශක්තිමත් කිරීමට පියවර ගෙන ඇත. මෙම පියවරයන්, මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව ශක්තිමත් කිරීමට මෙන්ම, ව්‍යාපාර වකු තත්ත්වයන් තුළ ආර්ථික කටයුතු ස්ථායීව පවත්වාගෙන යාමට ද, එමගින් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික ඇතුළුව ණය සැපයීම හා සම්බන්ධව ඇතිවන තියුණු උච්ඡාවචනයන් වැළැක්වීමට ද, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආර්ථික ස්ථායීතාව වැඩි කිරීමට ද ඉවහල් වනු ඇත. මේ අතර, ශක්‍යතාවයක් සහිත ආර්ථික කටයුතු සඳහා දිගුකාලීන මූල්‍යන පහසු කිරීම අරමුණු කොටගත් තීරණ ඇතුළුව, මූල්‍ය සේවා පිළිබඳව මෑත කාලයේ දී ගනු ලැබූ රාජ්‍ය මූල්‍ය තීරණ, මූල්‍ය අතරමැදියන්ගේ සඵලතාව ඉහළ නැංවීම, මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය වර්ධනය කිරීම මෙන්ම ආර්ථික සංවර්ධනය කඩිනම් කිරීම සහ සැපයුම් අවහිරතා ඉවත් කිරීම සඳහා රජය විසින් ගත් අනෙකුත් ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ සමග අනුපූරක වන අතර, මෙමගින් සැපයුම් අංශයෙන් මිල මට්ටම කෙරෙහි ඇතිවන පීඩන අඩු කරනු ඇත. මහ බැංකුව විසින් මෑතක දී විනිමය පාලන නීති ලිහිල් කරනු ලැබීමත් සමග විදේශ වෙළෙඳපොළෙන් පෞද්ගලික අංශයට ණය ලබා ගැනීමට හැකිවනු ඇති අතර, ඒ අනුව දේශීය ආර්ථික

කටයුතු සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගතහැකි සම්පත් ප්‍රමාණය තවදුරටත් ඉහළ යනු ඇත. මූල්‍ය පහසුකම් ලබාගැනීම සඳහා වන මූල්‍ය විවිධාංගීකරණය වීමත් සමග දේශීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ ගැඹුරු වීමද වර්ධනය වනු ඇත.

7.2 මුදල් ප්‍රතිපත්තිය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් තම මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මුදල් සමස්තයන් ඉලක්ක කිරීමේ රාමුවක් තුළ තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මේ අනුව මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි අතරමැදි ඉලක්කය ලෙස පුළුල් මුදල් තවදුරටත් පැවතුණු අතර, මුදල් ගුණකය හරහා පුළුල් මුදල් සැපයුමට සම්බන්ධ වන සංචිත මුදල්, මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සඳහා මෙහෙයුම් ඉලක්කය ලෙස පැවතුණි. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ප්‍රතිලෝමවනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකවලින් සැදුම්ලත් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොර්ඩෝව, එහි ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සංඥා කිරීම සඳහා සහ විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු මගින් කෙටි කාලීන පොලී අනුපාතික කොර්ඩෝව ඇතුළත උචිත මට්ටමක ස්ථායීව පවත්වා ගනිමින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ඉලක්ක වෙත ළඟා වීමට මහ බැංකුව විසින් භාවිතා කරන ලද ප්‍රධානතම මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපකරණය විය. තවද, 2009 වසරේ

7.1 සංඛ්‍යා සටහන මහ කාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග (2007 - 2010)

දිනය	වාර්ෂික පොලීය සියයට			
	ප්‍රතිලෝම ගැනුම් අනුපාතිකය	ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය	ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය (අ)	ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු මත පනවා ඇති දේශීය පොලී අනුපාතිකය
2007 පෙබරවාරි 23	10.50	12.00	-	-
2007 නොවැම්බර් 21	-	-	-	19.00 (ආ)
2008 ඔක්තෝබර් 13	-	-	9.25 (ඇ)	-
2008 නොවැම්බර් 25	-	-	7.75 (ඇ)	-
2009 ජනවාරි 12	-	-	-	17.00
2009 පෙබරවාරි 11	10.25	11.75	-	16.50
2009 පෙබරවාරි 24	-	-	7.00 (ඉ)	-
2009 මාර්තු 18	-	-	-	14.75
2009 අප්‍රේල් 22	9.00	-	-	13.00
2009 මැයි 21	-	11.50	-	ඉවත් කරන ලදී
2009 ජූනි 16	8.50	11.00	-	-
2009 සැප්තැම්බර් 11	8.00 (ඊ)	10.50 (ඊ)	-	-
2009 නොවැම්බර් 18	7.50	9.75	-	-
2010 ජූලි 09	7.25 (ඊ)	9.50 (ඊ)	-	-
2010 අගෝස්තු 20	-	9.00	-	-

(අ) රුපියල් තැන්පතු වගකීම්හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.
 (ආ) 2007 දෙසැම්බර් 03 වැනි දින සිට බලපැවැත්වේ.
 (ඇ) 2008 ඔක්තෝබර් 17 වැනි දිනෙන් ආරම්භ වන සංචිත සතියේ සිට බලපැවැත්වේ.
 (ඈ) 2008 නොවැම්බර් 28 වැනි දිනෙන් ආරම්භ වන සංචිත සතියේ සිට බලපැවැත්වේ.
 (ඉ) 2009 පෙබරවාරි 27 වැනි දිනෙන් ආරම්භ වන සංචිත සතියේ සිට බලපැවැත්වේ.
 (ඊ) ව්‍යාපාරික කටයුතු අවසානයේ සිට බලපැවැත්වේ.

මුල් කාලයේ සිට සියයට 7 ක් ලෙස පැවති වාණිජ බැංකුවල රුපියල් තැන්පතු වගකීම් මත පනවා ඇති ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනුරූපී ලෙස පවතින බව සලකන ලද බැවින් එම මට්ටමෙහිම පවත්වා ගෙන යනු ලැබිණි. මේ අතර, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකයන්ගේ වෙනස්වීම් වලට අනුකූල ලෙස වාණිජ බැංකුවල ණය පොලී අනුපාතික ගැලපීම සඳහා සහ පෞද්ගලික අංශය වෙත දෙන ණය වර්ධනය කිරීම පෙළඹවීමට ශිෂ්ට ප්‍රයෝග ද භාවිතා කරන ලදී. මහ බැංකුවෙහි මුදල් මෙහෙයුම්, ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන්හි පුරෝකථන සැලකිල්ලට ගෙන සකස් කරනු ලබන මුදල් වැඩසටහන මගින් මෙහෙයවනු ලැබීය.

පුළුල් මුදල් සැපයුම සහ සංචිත මුදල් සැපයුම යන දෙකෙහිම වාර්ෂික සාමාන්‍ය වර්ධනය සියයට 14.5 ක් වශයෙන් පවත්වා ගනිමින් මහ බැංකුවෙහි මුදල් වැඩසටහන මූලිකව සකස් කරන ලදී. කෙසේ වුවද, පසුව ඇති වූ වර්ධනයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් වසර සඳහා වූ මුදල් වැඩසටහන මහ බැංකුව විසින් සංශෝධනය කරන ලදී. 2010 වසර තුළ දී ආර්ථික කටයුතුවල මූලිකව අපේක්ෂා කළ මට්ටම ඉක්මවූ වර්ධන වේගයක් පවතිනු ඇතැයි පුරෝකථන මගින් පෙන්වුම් කෙරිණි. තවද, 2010 ජුනි මාසයේ දී පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලද ජාතික අයවැයෙහි අඩංගු තොරතුරු මුදල්

වැඩසටහනට ඇතුළත් කිරීමට පැවති අවශ්‍යතාවය ද මෙම සංශෝධනය සඳහා තවත් හේතුවක් විය. මේ අනුව, 2010 ජූලි මාසයේ දී පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි ඉලක්කගත වර්ධනය සියයට 15 ක් දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. මේ අතර, විශේෂයෙන්ම උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත්වල ආර්ථික කටයුතු යථාතත්වයට පත්වීමත් සමග මුදල් සැපයුමෙහි අන්තර්ගත “මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්” සංඝටකය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාම හේතුවෙන් ව්‍යවහාර මුදල් හා තැන්පතු අතර අනුපාතය ඉහළ ගිය අතර, මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මුදල් ගුණකයෙහි අඩුවීමක් සිදු විය. මෙම වර්ධනයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් පුළුල් මුදල්හි සංශෝධනයට සමගාමීව 2010 ජූලි මාසයේ දී සංචිත මුදල්හි ඉලක්කගත වාර්ෂික සාමාන්‍ය වර්ධනය ද සියයට 21.2 ක් දක්වා ඉහළ දමන ලදී.

2009 වසරේ දී මිල ගණන්හි ඇති වූ හිතකර වර්ධනයන් හේතුවෙන් 2010 වසර තුළ දී උද්ධමනය බොහෝදුරට ස්ථායීව පැවතුණි. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයෙහි (පදනම් වර්ෂය = 2002) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මගින් මනිනු ලබන උද්ධමනය ඉකුත් වසරේ පැවති සියයට 4.8 ට සාපේක්ෂව 2010 වසර අවසානයේ දී සියයට 6.9 ක් විය. වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනය ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගිය අතර, පෙර වසරේ පැවති සියයට 3.4 ට සාපේක්ෂව

7.2 සංඛ්‍යා සටහන **මුදල් සමස්තයන්හි වර්ධනයන්**

ශීර්ෂය	2009 අවසානයට	2010 අවසානයට (අ)	වෙනස			
			2009		2010	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
1. සමස්ත ව්‍යවහාර මුදල් එකතුව	217.4	255.7	31.3	16.8	38.2	17.6
1.1 මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	181.8	216.5	26.8	17.3	34.7	19.1
1.2 වාණිජ බැංකු වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	35.6	39.1	4.5	14.5	3.5	9.9
2. මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු	86.1	104.9	3.8	4.6	18.8	21.8
3. මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු
4. සංචිත මුදල් (1+2+3)	303.5	360.5	35.1	13.1	57.0	18.8
5. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු	154.9	190.6	32.6	26.6	35.8	23.1
6. පටු මුදල් සැපයුම M ₁ (1.1 + 5)	336.7	407.2	59.4	21.4	70.5	20.9
7. මහජනයා සතු වාණිජ බැංකු වෙතැති කාලීන සහ ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු	1,200.0	1,405.8	195.2	19.4	205.8	17.1
8. පුළුල් මුදල් සැපයුම M ₂ (6+7)	1,536.8	1,813.0	254.6	19.9	276.2	18.0
9. විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු (ආ)	269.4	278.4	28.8	12.0	9.0	3.3
10. ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම M _{2b} (8+9)	1,806.2	2,091.4	283.4	18.6	285.2	15.8
මුදල් ගුණකය M _{2b}	5.95	5.80				
සංසරණ ප්‍රවේගය M _{2b} (අ1)	2.90	2.92				

(අ) තාවකාලික
 (ආ) අක්වෙරළ බැංකු ඒකකයන්හි නේවාසික තැන්පතු සහ දේශීය බැංකු ඒකකවල විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතුවලින් දේශීය වගකීම් ලෙස හඳුනාගත් කොටසක් ඇතුළත් වේ.
 (අ1) වසර තුළ දී මුදලෙහි සංසරණ ප්‍රවේගය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විශේෂ සටහන 14

මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ශක්තිමත් කිරීම

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

1980 දශකයේ සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් සමස්ත ඉලක්ක කිරීමේ රාමුවක් තුළ සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී¹. ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් සඳහා පවතින ඉල්ලුම පුළුල් වශයෙන් ස්ථායීව පැවතුණු අතර ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ගණනය කරනු ලබන පුළුල් මුදල් සමස්තයන් දේශීය උද්ධමනය පුරෝකථනය කිරීමට උපකාරී වේ. එබැවින් මහ බැංකුවට සිය මුදල් මෙහෙයුම් කටයුතු මුදල් සමස්ත ඉලක්ක කිරීමේ රාමුවක් තුළ අඛණ්ඩව සිදුකිරීමට හැකි විය. ඒ අනුව, මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ අතරමැදි ඉලක්කය වන පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි ඉලක්කගත වර්ධනයට අනුකූල වන ආකාරයට මෙහෙයුම් ඉලක්කය වන සංචිත මුදල් මෙහෙයවීම මගින් මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ අවසාන ඉලක්කය වන මිල ස්ථායීතාව ළඟාකර ගැනීමට මහ බැංකුව උත්සාහ කරයි. මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවනු ලබන මුදල් වැඩසටහන මගින් පුළුල් මුදල් සහ සංචිත මුදල් සඳහා වාර්ෂික ඉලක්ක පිහිටුවනු ලබයි. ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්හි පුරෝකථනය කළ වර්ධනය සහ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ගමය අවධානයට මගින් මනිනු ලබන සාමාන්‍ය මිල මට්ටම සඳහා අභිමත වර්ධනය මත පදනම්ව පුළුල් මුදල් සැපයුම සඳහා ඉලක්කය තීරණය කරනු ලැබේ. මින් අනතුරුව සලකා බලනු ලබන කාලපරිච්ඡේදය සඳහා පුරෝකථනය කළ මුදල් ගුණකය මත පදනම්ව සංචිත මුදල් සඳහා ඉලක්කය තීරණය කරනු ලබයි. විශේෂයෙන්ම මෙම ප්‍රතිපත්ති රාමුව තුළ සිදුකරනු ලබන මෙහෙයුම් කටයුතු ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් මිල ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීමට මහ බැංකුව විසින් දරනු ලබන ප්‍රයත්නයේ දී මෙම වැඩපිළිවෙළ මහ බැංකුවට නිසි පරිදි උපකාරී වී ඇත.

ආර්ථිකය වැදගත් වෙනස්කම්වලට භාජනය වෙමින් පවත්නා අවස්ථාවක මිල වර්ධනයන්ට ප්‍රතිචාර ලෙස ගනු ලබන මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ සැලකිලිමත්ව සහ ක්‍රමානුකූලව සිදුකිරීම අවශ්‍ය වේ. අපේක්ෂිත ආර්ථික වර්ධනයන් මගින් දේශීය මිල කෙරෙහි ඇතිකරන බලපෑම, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සැකසීමේදී සැලකිල්ලට ගැනීම අවශ්‍ය වේ. විවිධ ආකාරයන්ගෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සම්ප්‍රේෂණය වීමේ සාපේක්ෂ සඵලතාව ඇතුළුව මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය කෙරෙහි අපේක්ෂිත ආර්ථික වර්ධනයන් මගින් ඇතිකරන බලපෑම පිළිබඳව ද නිසි අවධානය, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සැකසීමේදී යොමු කිරීම වැදගත් වේ. මෙම කරුණු හමුවේ, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සැකසීමේ ප්‍රවේශය, දෘෂ්ටි

කෝණයන් දෙකක් යටතේ තවදුරටත් ශක්තිමත් කර ඇත. මිල ස්ථායීතාව කෙරෙහි පවතින අවදානම විශ්ලේෂණය කිරීමට අදාළ තොරතුරු සියල්ල වෙත අවධානය යොමුකිරීම පිණිස මහ බැංකුව විසින් ආර්ථික සහ මුදල් අංශයේ වර්ධනයන් පිළිබඳව වඩාත් ගැඹුරින් විශ්ලේෂණයන් සිදු කරනු ලබයි.

ආර්ථික විශ්ලේෂණය

මහ බැංකුව විසින් සිදුකරනු ලබන ආර්ථික විශ්ලේෂණයට, සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන් පිළිබඳව විශ්ලේෂණයක් මෙන්ම මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනයන් පිළිබඳව විශ්ලේෂණයක් අන්තර්ගත වේ. මේ අනුව, නිමැවුම් පරතරය පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයක් මහ බැංකුව විසින් සිදු කරනු ඇත. මෙහිදී විභව නිමවුම විතැන් කිරීමට ආයතනවල සාධක වඩාත් ප්‍රවේශමෙන් විශ්ලේෂණය කෙරෙනු ඇත. ඒ අනුව, මෙමඟින් ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ වර්ධනයන්, විවිධ වර්ගයන්ගේ භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා විදේශීය ඉල්ලුමෙහි පවත්නා ප්‍රවණතා, පවත්නා කර්මාන්තයන්හි ධාරිතා උපයෝජනය, නැගී එන කර්මාන්තයන්හි විභවතාව මෙන්ම දැනට ඉදිවෙමින් පවතින හෝ ඉදිවීමට නියමිත යටිතල පහසුකම් මගින් ඉටු කරනු ලබන උත්ප්‍රේරක කාර්යය විශ්ලේෂණය කෙරෙනු ඇත. මේ අතර, මූල්‍ය අංශයේ සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය මගින් ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතාව, ද්‍රවශීලතාව, ලාභදායීත්වය සහ නුඛුන්වත්බව ඇතුළත් මූල්‍ය ක්‍රමයේ ස්ථායීතාවයෙහි විවිධ පැතිකඩවලට අදාළ සාර්ව විචක්ෂණශීලී දර්ශක මගින් මතුකර දක්වන ප්‍රවණතාවයන්හි බලපෑම හඳුනාගැනීමට මහ බැංකුවට හැකිවනු ඇත. තවද, දේපල මිල ගණන්හි ප්‍රවණතාවන් විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් ආර්ථික ස්ථායීතාවයට ඇතිවිය හැකි අවදානම මතුකර දැක්වීමට අමතරව, දේශීය මිල ගණන් පිළිබඳව මෙන්ම අනෙකුත් විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ අගය පිළිබඳව වෙළෙඳපොළ අපේක්ෂාවන් හඳුනා ගැනීමට උපකාරී වනු ඇත. මතුවෙමින් පවතින මිල පීඩනයන් සැපයුම් අංශයේ වර්ධනයන් හේතුකොටගෙන ඇතිවූයේ ද නැතහොත් ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතා හේතුවෙන් ඇතිවූයේ ද යන්න හඳුනාගැනීමේ අරමුණ ඇතිව දේශීය මෙන්ම විදේශීය වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් පිළිබඳ පුළුල් විශ්ලේෂණයක් ද මහ බැංකුව සිදුකරනු ඇත.

දේශීය ආර්ථිකය කලින් කලට අනාපේක්ෂිත සැපයුම් අංශයේ කම්පනවලට ද බඳුන් වේ. උදාහරණයක් ලෙස, මැදපෙරදිග සහ අප්‍රිකාවේ ඇතැම් රටවල නොබෝදා ඇති වූ ස්වාභාවික ව්‍යසනයන් සහ භූ-දේශපාලනමය ගැටුම් හේතුවෙන් බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිතවල ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් සම්බන්ධයෙන් ඇති වූ විචලතාවය දිගු කලක් පැවතුණහොත් දේශීය මිල ගණන් මත බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත. දේශීයව ඇතිවන සැපයුම් අංශයේ කම්පනවලට ද

¹ මුදල් සංසරණ ප්‍රවේශය, එනම්, ආර්ථිකය තුළ මුදල් අතින් අතට හුවමාරු වන වාර ගණන බොහෝදුරට ස්ථායීව පවති නම් එමගින් මුදල් ශේෂ සඳහා වන ඉල්ලුමෙහි ස්ථායීතාව පෙන්නුම් කරයි. මූර්ත මුදල් ශේෂ (නාමික මුදල් ශේෂයන්හි උද්ධමනයේ බලපෑම ඉවත් කිරීම මගින් ව්‍යුත්පන්න කරගනු ලැබේ.) සඳහා වන ඉල්ලුම සාමාන්‍යයෙන් රඳා පවතිනුයේ, (i) නුදෙහනු සඳහා මුදල්වලට ඇති ඉල්ලුම හේතුවෙන් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් පෙන්නුම් කරන පරිදි ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල මට්ටම, සහ (ii) නියෝජනාත්මක වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයක් අපේක්ෂිත උද්ධමනය සඳහා ගැලපීමෙන් සකසනු ලබන මුදල් ළඟ තබාගැනීමේ ආවස්ථික පිරිවැය මතය.

ඇතැම්විට මෙරට ආර්ථිකයට මුහුණදීමට සිදුවනු ඇත. උදාහරණයක් ලෙස, නොබෝදා ඇති වූ ගංවතුරෙන් ඇස්වැන්න විනාශවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, එළවළු මිල ගණන් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. සැපයුම් අංශයේ කම්පන වලින් ඇතිවිය හැකි එවැනි තත්ත්වයන් ප්‍රධාන වශයෙන් සැපයුම් අංශයේ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීම තුළින් පාලනය කිරීම අවශ්‍ය වේ. කෙසේවුවද, එවැනි කම්පන හේතුකොටගෙන මිල ගණන් වල දෙවන වටයේ බලපෑමක් දක්නට ලැබේ නම් ඒ සඳහා මහ බැංකුව මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අවශ්‍ය වනු ඇත. මේ නිසා සැපයුම් අංශයේ ඇතිවන කම්පනයන් මගින් ඇතිවන බලපෑම පිළිබඳව විශ්ලේෂණයක් ද ආර්ථික විශ්ලේෂණය තුළ ඇතුළත් වනු ඇත.

මුදල් විශ්ලේෂණය

මිල ස්ථායීතාවට පැතිර පවතින අවදානම් හඳුනාගැනීමට හැකිවන ආකාරයට කෙටි සහ මැදි කාලය වෙත යොමු වූ මුදල් වර්ධනයන් පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක්, ආර්ථික වර්ධනයන් පිළිබඳව සිදුකරනු ලබන විශ්ලේෂණයට සමගාමීව මහ බැංකුව විසින් සිදු කරනු ඇත. මුදල් සැපයුමෙහි සහ එහි සංරචකයන්හි මිනුම්වල පවත්නා ප්‍රවණතාවයන් සමස්ත ඉල්ලුම නිර්ණය කිරීමට උපකාරී වේ. මහජනයා සතු ව්‍යවහාර මුදල් සහ වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු තැන්පතු වලින් සමන්විත පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2h}) ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති කටයුතු සඳහා භාවිත කරනු ලබන මුදල් පිළිබඳ මිනුම වේ. මුදල්වල මූලාශ්‍ර ආශ්‍රිතව ද පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2h})

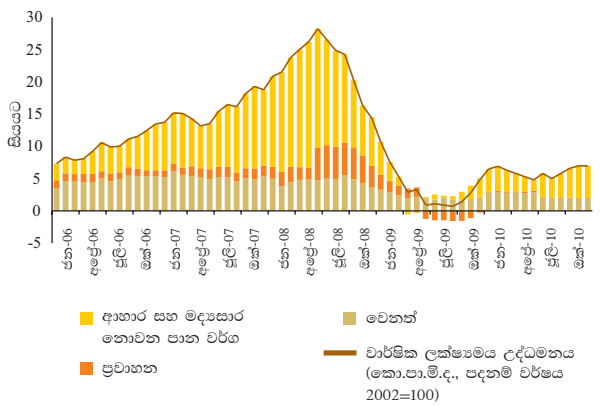
ගණනය කළ හැකි අතර, ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්, රජය විසින් බැංකු පද්ධතියෙන් ලබාගන්නා ශුද්ධ ණය සහ බැංකු පද්ධතියෙන් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දී ඇති ණය වලින් සමන්විත පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි ප්‍රවණතාවයන් විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් ද ඉල්ලුම් පීඩන ඇතිවිය හැකි මූලාශ්‍ර හඳුනා ගැනීමට හැකි වේ. මෙම මුදල් සමස්තයන් තවදුරටත් සමීපව විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් පරිණාමය වන ආර්ථික ප්‍රවණතා මෙන්ම ආර්ථිකයේ විවිධ අංශ තුළ නැගී එන ඉල්ලුම් පීඩන තත්ත්වයන් හඳුනාගැනීමට උපකාරී වේ. පවත්නා සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් අනුව වෙනස් වන කාල පරාසවත් සහිතව මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මිල ගණන් මත ප්‍රතිචාර දක්වන බැවින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සැකසීමේ දී මුදල් විශ්ලේෂණය ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටුකරයි. ආර්ථිකය තුළ නැගී එන ඉල්ලුම් පීඩන කල්තියාම හඳුනාගැනීමට මුදල් සමස්තයන්හි ප්‍රවණතාවයන් උපකාරී වේ.

නිගමනය

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සකස්කිරීමේදී ආර්ථික සහ මුදල් වර්ධනයන් පිළිබඳව පුළුල් ලෙස සහ වඩාත් ගැඹුරින් විශ්ලේෂණය කිරීම මගින් තොරතුරු සංවිධානය කිරීම, ඇගයීම සහ ඒවායේ නිවැරදිතාවය නැවත පරීක්ෂා කිරීම මෙන්ම ඉල්ලුම් සහ සැපයුම් අංශයේ සාධක එකිනෙක අතර සම්බන්ධතාවය පරීක්ෂා කිරීමට ද මහ බැංකුවට හැකි වේ. ඒ අනුව, මෙම ක්‍රියාවලිය මගින් මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමේ ක්‍රමවේදය වඩාත් ශක්තිමත් වනු ඇත.

2010 වසරේ දී එය සියයට 5.9 ක් විය. ආර්ථිකය තුළ සැලකිය යුතු ඉල්ලුම් පීඩනයක් දක්නට නොලැබුණු අතර, සැපයුම් අංශයේ හිතකර උපනතීන් ආර්ථිකයේ උද්ධමනකාරී පීඩනයන් පාලනය කිරීමට ඉවහල් විය.

7.1 රූප සටහන **උද්ධමනය සහ ඒ සඳහා ප්‍රධාන කාණ්ඩවල දායකත්වය**

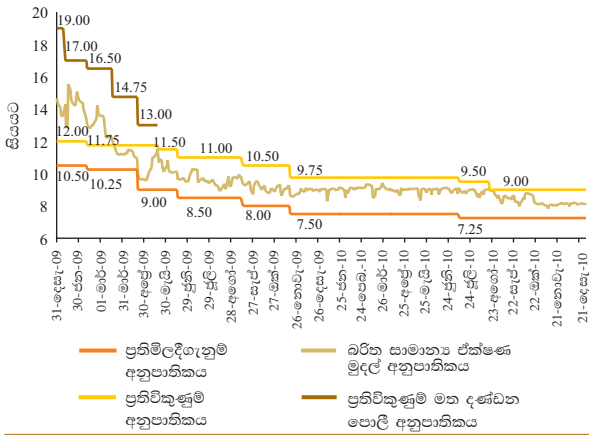

ආර්ථික කටයුතුවලට සහයවීම සඳහා ණය වර්ධනය ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් 2010 වසරේ දෙවන භාගයේ දී මහ බැංකුව විසින් සිය පොලී අනුපාතික පහත දමන ලදී. ජූලි මාසයේ දී මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිමිලදීගැනුම් හා ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතික පදනම් අංක 25 බැගින් අඩු කරන ලද අතර, අගෝස්තු මාසයේ දී ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් තවදුරටත් අඩු කරන ලදී. මෙම සංශෝධනයන්ට පසුව 2010 වසර අවසානයේදී ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සියයට 7.25 ක් ලෙස හා ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය සියයට 9.00 ක් ලෙස පැවතුණි.

2010 වසර තුළ දී තවදුරටත් මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා අතිරික්තයක් පැවති අතර, පොලී අනුපාතික ස්ථායී කිරීම සහ සංචිත මුදල් ඉලක්කගත මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම සඳහා වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව කළමනාකරණය කිරීම මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. 2009 වසර මැද භාගයේ පමණ සිට වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් වී 2010 වසර පුරා මුදල් වෙළෙඳපොළ

7.2 රූප සටහන

ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සහ බරවා සාමාන්‍ය ඒකකය මුදල් අනුපාතිකය

අතිරික්ත ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයකට මුහුණ දෙන ලදී. රුපියල විශාල ලෙස අතිප්‍රමාණය වීම වැලැක්වීම සඳහා මෙරටට ලැබුණු විදේශ විනිමය ප්‍රවාහ මහ බැංකුව විසින් මිලදී ගැනීම මෙම අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව එක්රැස් වීමට ප්‍රධාන හේතුව විය. ඉදිරියේ දී ඇතිවිය හැකි උද්ධමනය සීමා කිරීම සඳහා වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව කළමනාකරණය කිරීමේ සහ මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික නිසි මට්ටමේ පවත්වාගෙනයාමේ වැදගත්කම සලකා අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් උපකරණ කිහිපයක්ම යොදාගන්නා ලදී. මහ බැංකුව වෙනැති රජයේ සුරැකුම්පත් ප්‍රමාණය අඩුවීමත් සමඟ එක්දින හා කාලීන පදනම් මත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීමට මහ බැංකු සුරැකුම්පත් නිකුත් කරන ලදී. ඉතිරි රජයේ සුරැකුම්පත්, මහ බැංකුවේ මුදල් මෙහෙයුම්වලදී සහභාගී වන ආයතන, එනම් වාණිජ බැංකු සහ ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන් සමඟ එක්දින ප්‍රතිමිලදීගැනුම් ගිවිසුම්වලට එළඹීම සඳහා යොදාගන්නා ලදී. 2009 වසරේ දී විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු යටතේ ආරම්භ කරන ලද විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් ද අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවෙන් කොටසක් අවශෝෂණය කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා ලදී. 2010 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී බැඳුම්කරණයට ගැනීමේ වැඩිපිළිවෙළක් මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කළ අතර, වසරේ අවසන් මාස 3 කුළ දී සිදුකරන ලද විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු සඳහා මෙම ණයට ගත් බැඳුම්කර භාවිතා කරන ලදී. මේ අතර, ඉහළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවක් ඇති බැංකු අතර, ඒවායේ ආයෝජන කළඹ කළමණාකරණය සඳහා කෙටිකාලීන රජයේ සුරැකුම්පත් ලබා ගැනීමට ඇති වූ දැඩි තරඟකාරී තත්ත්වය හේතුවෙන් මාස තුනක කල් පිරීමෙන් යුත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ එලඳ අනුපාතික මහ බැංකුවෙහි ප්‍රතිමිලදීගැනුම්

අනුපාතිකයට වඩා පහත බැසීමත් සමඟ විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු යටතේ සිදු කරනු ලබන එක්දින හා කාලීන වෙන්දේසි 2010 ඔක්තෝබර් මස 20 වැනි දින සිට අත්හිටුවන ලදී. විවිධ වෙළෙඳ වෙන්දේසි අත්හිටුවීමත් සමඟ මුදල් වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව මහ බැංකුවෙහි නිත්‍ය පහසුකම යටතේ තවදුරටත් තැන්පත් කරන ලදී.

මහජනතාව සමඟ සිදුකරනු ලබන සන්නිවේදන කටයුතු මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැදගත් අංගයක් ලෙස මහ බැංකුව සලකනු ලබයි. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සම්පාදනය කිරීමේ දී ප්‍රධාන පාර්ශවකරුවන් හා අඛණ්ඩව සාකච්ඡා පැවැත්වීම සහ මහ බැංකුව විසින් ගනු ලබන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සඳහා පාදක වූ කරුණු පැහැදිලි ලෙස මහජනතාවට දැනුම්දීම, මහ බැංකුවේ අපේක්ෂාවන් සහ මහජනතාවගේ අපේක්ෂාවන් අතර පවත්නා පරතරය අඩු කිරීමට හේතු වේ. මේ උදෙසා ඉදිරි වසර සඳහා මෙන්ම මැදිකාලය සඳහා සිය උපායමාර්ග, “ප්‍රතිපත්ති පෙරදැක්ම” තුළින් අඛණ්ඩව ඉදිරිපත් කිරීමට මහ බැංකුව කටයුතු කර ඇත. මුදල් ප්‍රතිපත්තියට අදාළ ප්‍රතිපත්ති තීරණ තවදුරටත් නිත්‍ය පුවත්පත් නිවේදන තුළින් නිකුත් කරනු ලැබේ. වාර්ෂික වාර්තාව සහ මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා ඇතුළු මහ බැංකුවෙහි ව්‍යවස්ථාපිත හා අනෙකුත් ප්‍රකාශන තුළින් ද මහජනතාව මහ බැංකුවෙහි ප්‍රතිපත්ති හා උපායමාර්ග පිළිබඳව අඛණ්ඩව දැනුම්වත් කරනු ලැබේ. තවද, මහ බැංකුවෙහි නිලධාරීන් විසින් විවිධ සභාවන්හි මහ බැංකුව නියෝජනය කරන අතර, මෙවන් අවස්ථාවන්හි දී මෙම නිලධාරීන් ආර්ථික වර්ධනයත් සහ එමගින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මත ඇතිවන බලපෑම් පිළිබඳව මහජනතාව දැනුම්වත් කරනු ලබයි. පෞද්ගලික අංශයේ හා විද්වතුන්ගේ මත සහ අදහස් විමසමින් ඉන් ප්‍රයෝජන ගැනීම උදෙසා වසර කුළ දී මහ බැංකුව පෞද්ගලික අංශය සහ විද්වතුන් නියෝජනය කරනු ලබන මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපදේශක කමිටුව සමඟ අඛණ්ඩව සාකච්ඡාවල නිරත විය.

7.3 මුදල් සහ ණය සමස්තයන්ගේ ප්‍රවණතා

මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව

දේශීය වෙළෙඳපොළෙහි රුපියල් ද්‍රවශීලතාව වසර මුළුල්ලෙහිම අතිරික්ත මට්ටමක පැවතුණි. ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළෙහි එ.ජ.ඩොලර් බිලියනයක් වටිනා ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම සහ වාණිජ බැංකු වෙත පැවති රජයේ රුපියල් වගකීම් වලින් කොටසක් පියවීම සඳහා එමගින් රැස්කරන ලද අරමුදල් වලින් කොටසක් මහ බැංකුවට විකිණීම හේතුවෙන් වෙළෙඳපොළ

රුපියල් ද්‍රවශීලතාව ඉහළ ගියේය. වසරේ මුල් කාර්තු තුන තුළ දී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වල ශුද්ධ විදේශ ආයෝජන ඇතුළත්ව රජය සහ පෞද්ගලික යන දෙඅංශයම ලද ශුද්ධ විදේශ අරමුදල් හේතුවෙන් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙහි විදේශ විනිමය අතිරික්තයක් ඇති වූ අතර, රුපියල විශාල ලෙස අතිප්‍රමාණය වීම වැළැක්වීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් මෙම අතිරික්ත විදේශ විනිමය මිලදී ගන්නා ලදී. කෙසේ වෙතත් වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළ දී ප්‍රධාන වශයෙන්ම බන්ධන තෙල් ආනයන වලට අදාළ ගෙවීම් සිදුකිරීම පහසු කරවනු පිණිස මහ බැංකුව විසින් වෙළෙඳපොළට විදේශ විනිමය සපයන ලදී. මේ නිසා 2010 වසර සමස්තයක් ලෙස ගත් කළ මහ බැංකුව විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ තුළ ශුද්ධ සැපයුම්කරුවකු බවට පත් වූ අතර ඒ අනුව යම්තාක් දුරකට ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගන්නා ලදී. මහ බැංකුව විසින් විටින්විට ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිල දී ගැනීම මෙන්ම මහ බැංකුවේ ලාභ රජය වෙත පැවරීම මගින් ද මුදල් වෙළෙඳපොළට අමතර ද්‍රවශීලතාවක් එක් කෙරිණි. 2009 වසර අවසානයේ පැවති රුපියල් බිලියන 105.6 ක් වූ මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි සමස්ත අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව හා සැසඳීමේ දී, 2010 වසර අවසානය වනවිට එය රුපියල් බිලියන 124.3 ක් විය.

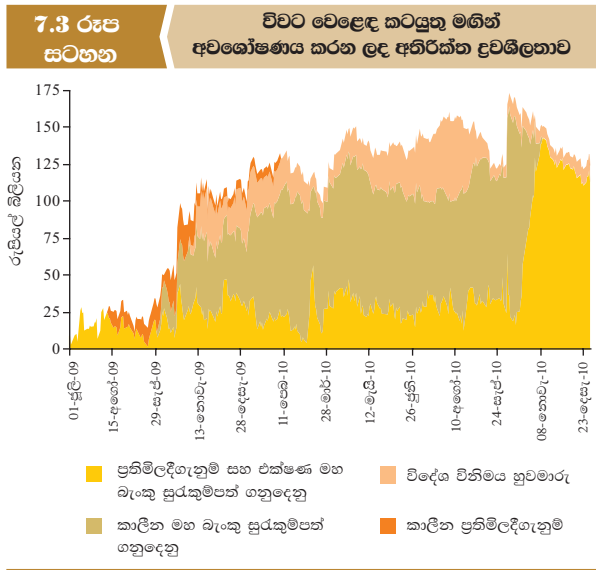
මහ බැංකුව විසින් උපකරණ සමූහයක් උපයෝගී කරගනිමින් වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කරන ලදී. මහ බැංකුව විසින් විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී එක්දින ප්‍රතිමිලදීගැනුම් ගිවිසුම් සඳහා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් යොදා ගැනීමට අමතරව, මහ බැංකු සුරැකුම්පත් ද

විශාල වශයෙන් යොදා ගනිමින් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව එක්දින සහ කාලීන පදනම් මත අවශෝෂණය කරන ලදී. මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් ඉතා අඩු මට්ටමක පැවති බැවින්, මහ බැංකුව විසින් සිය සුරැකුම්පත් විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු සඳහා විශාල වශයෙන් යොදා ගත්තේය. ඒ අනුව, රජයේ සුරැකුම්පත් විකිණීමෙන් ස්ථාවර පදනම මත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීම ද අවම මට්ටමක පැවති අතර, 2010 දී එම මුළු අගය රුපියල් බිලියන 13.25 ක් විය. මහ බැංකුව විසින් මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව කාලීන පදනමක් මත අවශෝෂණය කිරීමට විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් ද යොදා ගැනිණි. මේ අතර, සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු අවශෝෂණ පිරිවැය හේතුවෙන්, මහ බැංකුව බැඳුම්කර ණයට ගැනීමේ වැඩපිළිවෙළ යටතේ ලබාගත් රජයේ සුරැකුම්පත් ද වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීම සඳහා යොදා ගැනිණි.

ඔක්තෝබර් මාසය වනවිට මාස 3 ක කෙටිකාලීන කල්පිරීමක් සහිත රජයේ සුරැකුම්පත්වල ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික මහ බැංකු ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකයට වඩා පහත වැටුණු හෙයින්, විවිධ වෙළෙඳ වෙන්දේසි මෙන්ම මහ බැංකු සුරැකුම්පත් විකිණීම සඳහා වෙන්දේසි පැවැත්වීම ඔක්තෝබර් 20 වන දින සිට අත්හිටුවන ලදී. එමනිසා, එතැන් පටන් සහභාගීත්ව ආයතන තවදුරටත් ඔවුන්ගේ අතිරික්ත අරමුදල් ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකයට මහ බැංකුවේ නිත්‍ය පහසුකම යටතේ තැන්පත් කරනු ලබයි.

සංචිත මුදල්

2010 මුදල් වැඩසටහන ඒ සඳහා පාදක වූ උපායමාර්ගයන්හි වෙනස්කම් හේතුවෙන් 2010 ජූලි මාසයේ දී සංශෝධනය කළ අතර, 2010 වාර්ෂික සාමාන්‍යය සංචිත මුදල්හි ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය එම සංශෝධිත ඉලක්ක වලට අනුකූලව පැවතුණි. වසරේ පළමු මාස කිහිපය තුළ සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල්හි වර්ධනය, පෙර වසරවල ඊට අනුරූප මාසවලට වඩා සැලකිය යුතු ඉහළ වේගයකින් වර්ධනය වීම හේතුවෙන් සංචිත මුදල් මූලිකව පුරෝකථනයකළ වේගයට වඩා ඉහළ වේගයකින් වර්ධනය විය. අභ්‍යන්තර ගැටුම් අවසාන වීමත් සමග විශේෂයෙන්ම උතුරු සහ නැගෙනහිර ප්‍රදේශ ඇතුළුව දේශීය ආර්ථිකයෙහි ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වර්ධනය වීමත් සමග ගනුදෙනු සඳහා මුදල් ඉල්ලුම වර්ධනයවීම මෙම තත්ත්වයට හේතු විය. සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල්හි අපේක්ෂිත මට්ටම ඉක්මවූ වර්ධනයෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මුදල් ගුණකය ඉහළ ගියේය. අපේක්ෂිත මට්ටම ඉක්මවමින්

ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් හි වූ වර්ධනය මෙන්ම, මුදල් ගුණකයෙහි අනපේක්ෂිත අඩුවීම සැලකිල්ලට ගෙන සංචිත මුදල්හි වාර්ෂික සාමාන්‍යය වර්ධනය සඳහා වූ ඉලක්කය සියයට 21.2 ක් ලෙස පිහිටුවමින් 2010 ජූලි මාසය තුළ දී මුදල් වැඩසටහන සංශෝධනය කරනු ලැබිණි. 2010 වසර තුළ දී ව්‍යවහාර මුදල්හි වාර්ෂික සාමාන්‍යය වර්ධනය සියයට 24 ක් පමණ වුවද, වසරේ දෙවන භාගය තුළ දී සංචිත මුදල්හි වර්ධනය සංශෝධිත මුදල් වැඩසටහනෙහි ඉලක්කගත මට්ටමට සමීපව පැවතුණු බව නිරීක්ෂණය කළ හැකි වූ අතර, ඒ අනුව සංචිත මුදල් සඳහා වූ ඉලක්කය කරා ළඟා වීමට හැකි විය.

සංචිත මුදල්හි ප්‍රභවයන් සලකා බලන විට, 2010 වසරේ දී සංචිත මුදල්හි වර්ධනය මුළුමනින්ම පාහේ මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යාම හේතුකොටගෙන සිදු විය. රජය විසින් ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළ තුළ ස්වේච්ඡාව බැඳුම්කර නිකුතුව තුළින් රැස්කරගත් අරමුදල් කොටසක් (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 492) භාවිතා කර රුපියල් බිලියන 55 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මුදල් ගෙවා පියවීම සහ වාණිජ බැංකු වෙතැති වගකීම් වලින් කොටසක් පියවීම සඳහා එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 386 ක් මහ බැංකුවට විකිණීම තුළින් ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යාම මූලික වශයෙන් සිදුවිය. වසර තුළ දී මහ බැංකුවෙහි ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 93 කින් පමණ වර්ධනය විය. මහ බැංකුව වෙතැති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වලින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් ලෙස මුදල් ගෙවා පියවීම පිළිබිඹු කරමින් 2010 වසර තුළ දී මහ බැංකුවෙහි ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 36 කින් පමණ අඩු විය. මහ බැංකු ශේෂ පත්‍රය අනුව, 2009 වසර අවසානයේ රුපියල් බිලියන 37.5 ක් වූ රජයේ සුරැකුම්පත් 2010 වසර අවසාන වන විට රුපියල් බිලියන 2 ක් දක්වා අඩු විය. මෙම වර්ධනයන් හේතුකොටගෙන 2009 වසර අවසානයේ රුපියල් බිලියන 303.5 ක් වූ සංචිත මුදල් සැපයුමට සාපේක්ෂව 2010 වසර අවසාන වන විට එය රුපියල් බිලියන 360.5 ක් විය.

පටු මුදල් සැපයුම (M₁)

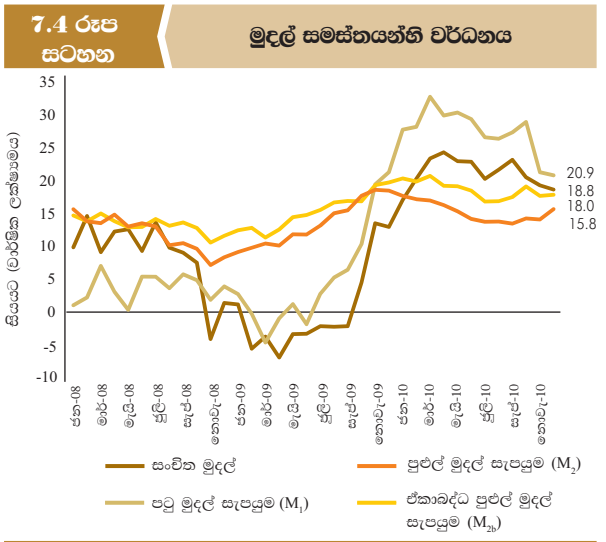
ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් යථාතත්වයට පත්වීම සහ එයින් පසු ආර්ථික කටයුතුවල ඇති වූ ප්‍රසාරණය වීම පිළිබිඹු කරමින් 2009 වසරේ දෙවන භාගයේ සිට පැවති පටු මුදල් සැපයුමෙහි ඉහළ යාමේ ප්‍රවණතාව 2010 වසර තුළ දී තවදුරටත් වර්ධනය විය. මහජනතා සතු ව්‍යවහාර මුදල් මෙන්ම ඉල්ලුම් තැන්පතු වලින් සමන්විත පටු මුදල් සැපයුම, 2009 වසර තුළ දී පැවති සියයට 21.4 ක වර්ධනය සමග සැසඳීමේ දී 2010 වසර තුළ දී

සියයට 20.9 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රසාරණය වීම පටු මුදල් සැපයුමෙහි ඉහළ වර්ධනයට හේතු විය. රටෙහි උතුරු සහ නැගෙනහිර ප්‍රදේශ තුළ මුදල් සඳහා සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් ගනු ලැබූ ගනුදෙනු ඉල්ලුම පිළිබිඹු කරමින්, 2009 වසරේ දී සියයට 17.3 කින් වර්ධනය වූ මහජනතා සතු ව්‍යවහාර මුදල් 2010 වසර තුළ දී සියයට 19.1 ක ඉහළ අගයකින් වර්ධනය විය. 2009 වසරේ දී සියයට 26.6 කින් වර්ධනය වූ මහජනතා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු ද 2010 වසර තුළ දී සියයට 23.1 කින් වර්ධනය විය.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2h})

2010 වසර තුළ පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික සාමාන්‍යය වර්ධනය, සියයට 15.3 ක් වූ අතර, එය ඉලක්කගත සියයට 15 ක මට්ටමේ පැවතුණි. 2010 දෙසැම්බර් අග වන විට පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය සියයට 15.8 ක් විය. භාවිතීය අංශය පිළිබඳව සලකා බැලීමේ දී, පුළුල් මුදල්හි වර්ධනය, මහජනතා සතු ව්‍යවහාර මුදල් මෙන්ම විශේෂයෙන් මහජනතා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතුවල වර්ධනය මගින් පිළිබිඹු විය. පොලී ගෙවනු ලබන තැන්පතු එනම්, වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනතා සතු ඉතුරුම් සහ කාලීන තැන්පතු 2009 වසරට වඩා අඩු වේගයකින් වර්ධනය විය. වාණිජ බැංකු වෙතැති ආසන්න මුදල්හි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය 2009 වසරේ පැවති සියයට 18.0 සමග සැසඳීමේ දී 2010 වසර තුළ සියයට 14.6 කින් වර්ධනය විය.

ප්‍රභවයන් අනුව සලකා බලන විට පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය මූලික වශයෙන් වාණිජ බැංකු මගින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යාම හේතුවෙන් සිදු විය. ආර්ථික කටයුතු

පහළ යාමත් සමග 2009 වසර තුළ දී පහත වැටුණු පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය, 2010 වසරේ දෙවන භාගය තුළ දී ශීඝ්‍ර ලෙස වර්ධනය වූ අතර, 2010 වසරේ දී පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය සඳහා බැංකු අංශයෙහි ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වලින් ඇති වූ සෘණ දායකත්වය හා සසඳන විට මෙමගින් ඉහළ දායකත්වයක් පැවතුණි.

පෙර වසර සමග සැසඳීමේදී සමස්ත බැංකු අංශය තුළ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 24 කින් පමණ අඩු වෙමින් 2010 වසර අග වනවිට රුපියල් බිලියන 377.4 ක් පමණ වීමට මුළුමනින්ම පාහේ හේතු වූයේ වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩුවීමයි. වාණිජ බැංකු විසින් ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරුවල සිදුකළ ආයෝජන ඉහළයාමත් සමග වාණිජ බැංකු විසින් එතෙර කරන ලද ආයෝජන පහළ යාම වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩුවීමට හේතු විය. මෙම අඩුවීමට, ශ්‍රී ලංකා බන්දිත තෙල් නීතිගත සංස්ථාව එහි තෙල් ආනයන බිල්පත් ගෙවීම සඳහා වාණිජ බැංකු වෙතින් විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ණය ලබාගැනීම ද හේතු විය. විශේෂයෙන් වසරේ අවසන් කාර්තුවේ දී ශුද්ධ විදේශ විනිමය විකුණුම් සිදු කිරීමෙන් මහ බැංකුව 2010 වසරේ දී දේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළට ශුද්ධ විදේශ විනිමය සැපයුම්කරුවකු විය. කෙසේ වුවද, රජය වෙත වූ විදේශ විනිමය ලැබීම් මිලදී ගැනීම මගින් මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වසර තුළ දී ඉහළ ගියේය.

පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය මෙන්ම රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත සපයන ලද ණය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වීමත් සමග පෙර වසර සමග සැසඳීමේ දී බැංකු අංශයෙහි ශුද්ධ දේශීය වත්කම් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. 2010 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ දී පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය සෘණ අගයක් ගත් අතර, වසරේ ඉතිරි කාලය තුළ දී ශීඝ්‍රයෙන් යථාතත්වයට පත්වෙමින් දෙසැම්බර් මාසය වනවිට සියයට 25.1 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. නිරපේක්ෂ වශයෙන් වාණිජ බැංකු මගින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 300 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. දේශීය බැංකු ඒකක මෙම වර්ධනයට විශාල වශයෙන් දායක වූ අතර, අක්වෙරළ බැංකු ඒකක මගින් දැක්වූ දායකත්වය ඉතා සුළු අගයක් විය. ජූලි සහ අගෝස්තු මාස වල දී දෙවරක් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහත දැමීමත් සමග වාණිජ බැංකු විසින් ණය පොලී අනුපාතික අඩු කිරීම මෙන්ම අභ්‍යන්තර ගැටුම් අවසන් වීමත් සමග ආර්ථික තත්වය හිතකර වීම, ව්‍යවසායකයින් අතර ව්‍යාපාරික විශ්වාසය වර්ධනය වීම සහ ගෝලීය ආර්ථිකය ක්‍රමයෙන් යථාතත්වයට පත්වීම යනාදිය පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යාමට උපකාරී විය. එමෙන්ම, පෙර වසරේ දී වාණිජ බැංකු අතර දක්නට ලැබුණු අවදානම් දැරීමට පැවති දැඩි අකමැත්ත සමනය කිරීමට ඉහත කී සාධක තවදුරටත් උපකාරී වූ අතර, ඒ අනුව ණය දීමේ ක්‍රියාකාරකම් වර්ධනය විය.

7.3 සංඛ්‍යා සටහන		සංවිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් (M ₃) සඳහා තුඩුදුන් සාධක (මුදල් සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)				
		2009		2010		රුපියල් බිලියන
ශීර්ෂය	අවසානයට (අ)	2009 අවසානයට (අ)	වෙනස		2010 අවසානයට (ආ)	
			2009 ප්‍රමාණය	%		
සංවිත මුදල්	303.5	360.5	35.1	13.1	57.0	
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	412.2	505.5	264.0	178.2	93.3	
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	-108.7	-145.0	-228.9	-190.4	-36.3	
පුළුල් මුදල් (M₃)	1,806.2	2,091.4	283.4	18.6	285.2	
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	401.9	377.4	324.2	417.2	-24.4	
මූල්‍ය අධිකාරීන්	412.2	505.5	264.0	178.2	93.3	
වාණිජ බැංකු	-10.3	-128.0	60.1	85.3	-117.7	
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	1,404.3	1,714.0	-40.8	-2.8	309.7	
දේශීය ණය	1,907.7	2,262.9	10.2	0.5	355.1	
රජයේ ණය ගැනීම් (ශුද්ධ)	640.3	627.2	57.4	9.9	-13.1	
මහ බැංකුව	109.0	76.9	-108.3	-49.8	-32.1	
වාණිජ බැංකු	531.3	550.3	165.8	45.3	19.0	
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද ණය	73.2	141.5	26.2	55.8	68.3	
පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද ණය	1,194.2	1,494.2	-73.4	-5.8	300.0	
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ)	-503.5	-548.9	-51.0	-11.3	-45.4	

(අ) සංශෝධිත (ආ) නාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2010 අයවැයට අනුව, වසර තුළ දී බැංකු ක්‍රමය මගින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 45 ක් පමණ වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළද, 2010 වසර තුළ දී එය රුපියල් බිලියන 13 ක පමණ සෘණ අගයක් ගනු ලැබිණි. ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් ලද අරමුදල් යොදාගනිමින් වාණිජ බැංකු වෙත පැවති සිය ණය ප්‍රමාණයෙන් කොටසක් පියවීම තරමක් දුරට හේතුකොටගෙන, සාපේක්ෂ වශයෙන් රජය විසින් 2010 වසර තුළ දී වාණිජ බැංකු මගින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය අඩු වීම, ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් වූ ලැබීම් වලින් මහ බැංකුව වෙතැති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විශාල ප්‍රමාණයක් පියවීම සහ වාණිජ බැංකු වෙතැති වගකීම් වලින් කොටසක් පියවීම මෙන්ම හෝටල් ව්‍යාපෘතියක් සඳහා භූමි ප්‍රදේශයක් විකිණීම මගින් ලැබූ මුදල් තැන්පත් කිරීම හේතුවෙන් වාණිජ බැංකු වෙතැති රජයට අයත් තැන්පතු ශේෂ ඉහළයාම හේතුකොටගෙන වසර අවසානයේ දී රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය සෘණ අගයක් ගනු ලැබිණි. මහ බැංකුව වෙතින් රජය ලබාගත් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 32 කින්

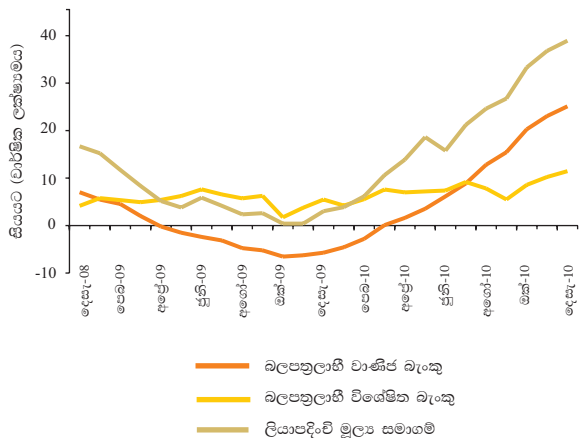
පමණ අඩු වූ අතර, දේශීය බැංකු ඒකක සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය ඉහළ යාම සහ රජයට ලබාදුන් ණය අයිරා පහසුකම ඉහළයාමත් සමගම වසර තුළ දී වාණිජ බැංකු මගින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 19 කින් පමණ වැඩි විය. මේ අතර, වාණිජ බැංකුවල අක්වෙරළ බැංකු ඒකක ඔවුන් සතු ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර ප්‍රමාණය වැඩිකර ගැනීම මගින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ යාමට දායක විය.

රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත සපයන ලද ණය 2010 වසර තුළ දී ඉහළ ගිය අතර, එය වසර තුළ මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනයට දායක විය. රාජ්‍ය සංස්ථා මගින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය 2009 වසර අවසානයේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 73 ක සිට 2010 දෙසැම්බර් වන විට රුපියල් බිලියන 141 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. අක්වෙරළ බැංකු ඒකක මෙම ඉහළයාමට ප්‍රධාන වශයෙන් දායක වූ අතර, මෙම බැංකු ඒකක විසින් ශ්‍රී ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාවට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යාම මෙයට හේතු විය.

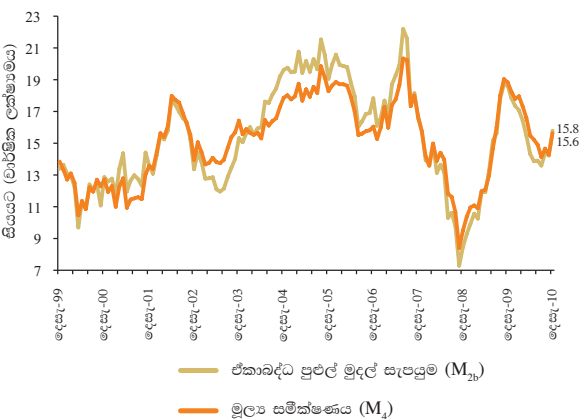
7.4 සංඛ්‍යා සටහන		වාණිජ බැංකු විසින් නිකුත් කරන ලද ණය සහ අන්තිකාරම්වල ආංශික ව්‍යාප්තිය (අ)(ආ)		
		රුපියල් බිලියන		
කාණ්ඩය	2009 අවසානයට	2010 අවසානයට (අ)	එකතුවෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2010 අවසානයට	ප්‍රතිශත වෙනස 2010
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	154.0	216.8	14.3	40.8
එයින්, තේ	34.3	45.5	3.0	32.4
රබර්	10.4	14.4	0.9	38.1
පොල්	2.3	4.7	0.3	103.6
වී	6.9	13.8	0.9	99.5
එළවළු සහ පළතුරු වගාවන් සහ සුළු ආහාර බෝග	5.6	6.9	0.5	21.8
ධීවර	2.9	4.1	0.3	42.8
කර්මාන්ත	493.2	547.3	36.2	11.0
එයින්, ඉදිකිරීම්	196.4	234.2	15.5	19.3
ආහාර සහ පාන වර්ග	44.2	31.4	2.1	-28.9
රෙදිපිළි සහ ඇඟළුම්	88.2	85.3	5.6	-3.2
සකස්කළ ලෝහ නිෂ්පාදිත, යන්ත්‍ර-සූත්‍ර සහ ප්‍රවාහන උපකරණ	33.4	41.8	2.8	24.9
සේවා	242.9	320.4	21.2	31.9
එයින්, තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳාම	94.1	108.4	7.2	15.2
සංචාරක ව්‍යාපාරය	30.2	32.4	2.1	7.2
මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා	39.0	65.8	4.4	68.5
නාවික, ගුවන් සහ සැපයුම්, සහ භාණ්ඩ නිෂ්කාශනය	8.5	11.7	0.8	37.4
පුද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම් (අ)	302.5	404.6	26.7	33.7
එයින්, කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ උකස් කිරීම්	34.2	35.2	2.3	3.0
	111.0	166.3	11.0	49.9
සමාජ ආරක්ෂණ ජාල සම්බන්ධිත (උදා: සමෘද්ධි) එකතුව	15.9	23.4	1.5	47.7
එකතුව	1,208.4	1,512.5	100.0	25.2

(අ) අක්වෙරළ බැංකු ඒකක මගින් ලබාදුන් ණය සහ අන්තිකාරම් ඇතුළත්ය.
 (ආ) ණය සහ අන්තිකාරම්වලට අයිරා සහ වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළත් වන අතර එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂයන් ඇතුළත් නොවේ.
 (ඇ) නාවකාලික
 (ඈ) 'ඉදිකිරීම්' යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති පෞද්ගලික නිවාස ණය හැර.

7.5 රූප සටහන බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනය

7.6 රූප සටහන පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₂)

මූල්‍ය සමීක්ෂණය මත පදනම්ව ගණනය කරනු ලබන පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය, 2010 නොවැම්බර් මාසය තෙක් අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළ අතර, දෙසැම්බර් මාසයේ දී එය තරමක් දුරට ඉහළ යන ලදී. 2009 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 18.8 ක් ලෙස පැවති පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2010 නොවැම්බර් වනවිට සියයට 14.3 ක් දක්වා අඩු වූ අතර, ඉන්පසු දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 15.6 ක් දක්වා වර්ධනය විය. බැංකු අංශයෙහි ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩු වී තිබිය දී මෙම වර්ධනයට මුළුමනින්ම හේතු වූයේ බැංකු අංශය සහ ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් මගින් පෞද්ගලික අංශයට සහ රජයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය වර්ධනය වීම මත ශුද්ධ

දේශීය වත්කම් වර්ධනය වීමයි. පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය, 2009 මැයි මාසයේ සිට 2010 පෙබරවාරි දක්වා කාලය තුළ සෘණ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ ද 2010 වසරේ දෙවන භාගය තුළ ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය විය. පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2009 වසර අවසානය වනවිට පැවති සියයට 3.7 ක සෘණ අගයේ සිට 2010 වසර අවසාන වනවිට සියයට 24.3 ක් දක්වා වැඩි විය. ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් මගින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය, පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයෙන් සියයට 13 කට පමණ දායක වෙමින් 2010 වසර තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. මේ අතර, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු මගින්

7.5 සංඛ්‍යා සටහන පුළුල් මුදල් (M₂) සඳහා තුඩුදුන් සාධක (මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)

ශීර්ෂය	2009 අවසානයට (අ)	2010 අවසානයට (ආ)	වෙනස			
			2009		2010	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
පුළුල් මුදල් (M ₂)	2,280.0	2,636.0	361.3	18.8	356.0	15.6
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	378.1	354.5	322.0	573.0	-23.6	-6.2
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	1,901.8	2,282.0	39.3	2.1	380.1	20.0
දේශීය ණය	2,513.9	2,973.9	84.5	3.5	460.0	18.3
රජයේ ශුද්ධ ණය ගැනීම	911.5	932.4	116.9	14.7	20.9	2.3
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දුන් ණය	73.2	141.5	26.2	55.8	68.3	93.2
පෞද්ගලික අංශයට දුන් ණය	1,529.1	1,900.0	-58.7	-3.7	370.9	24.3
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ)	-612.1	-691.0	-45.1	-8.0	-79.9	-13.1

(අ) සංශෝධිත (ආ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

රජයට සපයන ලද ණය, පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයෙන් සියයට 9 කට පමණ දායක විය.

භාවිතීය අංශය සලකා බලන විට ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් වෙතැති මහජනයා සතු කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු 2010 දෙසැම්බර් වන විට වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 22 ක පමණ ඉහළ වේගයකින් වර්ධනය විය. 2010 වසර තුළ දී බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල තැන්පතු වර්ධනයෙහි ක්‍රමික අඩුවීමක් පැවතුණි. බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු තැන්පතුවල වර්ධනය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2009 වසර අග පැවති සියයට 20.2 ක සිට 2009 දෙසැම්බර් අවසානයේ සියයට 13.5 ක් දක්වා අඩු විය.

7.4 පොලී අනුපාතික

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීමට ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2010 වසරේ දී වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික පහත වැටුණි. 2009 වසරේ දී සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික අඩු කිරීමෙන් පසුව ආර්ථික කටයුතු වඩා ප්‍රාණවත් කිරීම සඳහා වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික තවදුරටත් පහළයාමට මගපාදමින් 2010 වසරේ ජූලි සහ අගෝස්තු මාසවල දී මහ බැංකුව තම මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තවදුරටත් ලිහිල් කරන ලදී. 2010 ජූලි මාසයේ දී ප්‍රතිමිලදීගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතික පදනම් අංක 25 බැගින් පහත දමන ලදී. 2010 අගෝස්තු මාසයේ දී ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය තවදුරටත් පදනම් අංක 50 කින් පහත දමන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, පදනම් අනුපාතිකයක් වන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික පහළ බැසීම හේතුකොටගෙන වෙළෙඳපොළ අනෙකුත් පොලී අනුපාතික වල ද පහතට නැඹුරුවීමක් දක්නට ලැබුණි.

මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික

මහ බැංකුව විසින් සිදු කරන ලද ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික අඩු කිරීමට හිතකර ලෙස ප්‍රතිචාර දක්වමින් අන්තර් බැංකු පොලී අනුපාතික 2010 වසරේ දී පහත බසින ලදී. වසර තුළ දී බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළ අනුපාතිකය, මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණයට සඵල දායකත්වයක් සපයමින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොර්ඩෝවේ මධ්‍යයට ආසන්නව තවදුරටත් පැවතුණි. වාණිජ බැංකු මගින් අන්තර් බැංකු ඒකෂණ වෙළෙඳපොළ තුළින් ණය ලබා ගැනීමේ දී පිරිනමනු ලබන අනුපාතික පිළිබිඹු කරනු ලබන අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය, ඒකෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළ අනුපාතිකවලට සමගාමීව වෙනස් විය.

කාලපරිච්ඡේදය	7.6 සංඛ්‍යා තෝරාගත් මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික				
	වාර්ෂික පොලිය සියයට				
	බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි අනුපාතිකය	බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය	ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (පක් දින)		
	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය	
දෙසැ-08	10.96	14.66	15.13	13.74	15.57
දෙසැ-09	8.24	9.07	9.00	9.03	9.10
මාර්-10	8.13	9.05	9.13	9.07	9.15
ජූනි-10	8.18	8.89	9.00	9.07	9.06
සැප්-10	7.86	7.97	8.41	8.80	8.83
දෙසැ-10	(අ)	8.03	8.13	8.15	8.17

(අ) 2010 ඔක්තෝබර් මස 20 වන දින සිට මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි අත්හිටුවා ඇත.

මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව හේතුවෙන් 2010 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වෙන්දේසි අත්හිටුවන තුරු, එහි දෛනික විවට වෙළෙඳ ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසියේ බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොර්ඩෝවේ පහළම සීමාවට ආසන්නව පැවතුණි. 2010 ඔක්තෝබර් 19 වන දින පවත්වන ලද අවසාන වෙන්දේසියේ දී එය සියයට 7.68 ක් විය. දින 91 ක පරිණත කාලයක් සහිත භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත වන ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතිකය, මහ බැංකු ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකයේ පහළ මට්ටමට වඩා පහත වැටීමක් පෙන්නුම් කළ බැවින් වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීමට පැවැත් වූ දෛනික විවට වෙළෙඳ කටයුතු යටතේ වන වෙන්දේසි 2010 ඔක්තෝබර් 20 වන දින සිට අත්හිටුවන ලදී. එතැන් පටන් වාණිජ බැංකු ඔවුන්ගේ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය යටතේ නිත්‍ය පහසුකම තුළින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි තැන්පත් කරන ලදී.

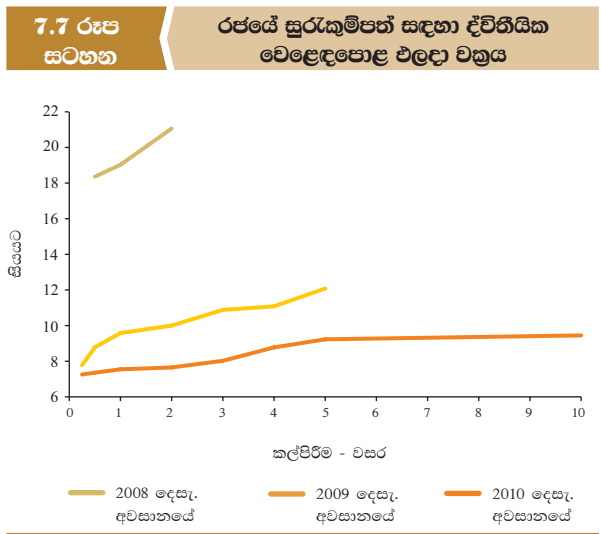
2010 වසරේ පළමු මාස දහය තුළ දී, අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීම සඳහා ස්ථාවර පදනමක් මත භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විකිණීම සඳහා වෙන්දේසි කිහිපයක්ම පැවැත් වූ අතරම කාලීන පරිණත කාලයකින් යුත් මහ බැංකු සුරැකුම්පත් විකිණීම සඳහා වන වෙන්දේසි ද මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී පවත්වන ලදී. 2010 ඔක්තෝබර් මස 12 වන දින පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විකිණීමේ අවසාන වෙන්දේසියේ දී, ඉතිරි පරිණත කාලය දින 16 ක් වූ රුපියල් බිලියනයක වටිනාකමකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසි විය. මෙම වෙන්දේසියේ දී, නිශ්චිත වූ බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය සියයට 7.85 ක් විය. කාලීන පරිණත කාලයකින් යුත් මහ බැංකු

සුරැකුම්පත් විකිණීම සඳහා වූ අවසාන වෙන්දේසිය 2010 ඔක්තෝබර් 13 වන දින පවත්වන ලදී. මෙහිදී පරිණත කාල සීමාව දින 28 ක් වූ රුපියල් බිලියන 4.1 ක වටිනාකමකින් යුත් මහ බැංකු සුරැකුම්පත් වෙන්දේසි වූ අතර, මෙම වෙන්දේසියේ දී තීරණය වූ බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය සියයට 7.96 ක් විය (බදු සමග සියයට 8.84).

2009 නොවැම්බර් මාසයේ දී විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් හඳුන්වා දීමෙන් පසුව මහ බැංකුව විසින් වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීමට විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් තවදුරටත් යොදාගන්නා ලදී. 2010 වසර අවසානය වනවිට විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම්වලට අදාළ නොපියවූ අගය රුපියල් බිලියන 4.4 ක් විය. බරිත සාමාන්‍ය පදනමට අනුව, මහ බැංකුව විසින් 2010 දෙසැම්බර් මස සිදු කරන ලද අවසාන විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් සඳහා ගෙවිය යුතු වටිනාකම, පදනම් අංක 15 ක් වූ අතර, එය 2010 ජනවාරි මාසයේ දී පදනම් අංක 50 ක් විය.

රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

වසරේ ප්‍රථම මාස 4 තුළ දී රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතිකවල යම්කිසි වැඩිවීමක් පැවතිය ද මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීමට අනුකූලව, 2010 වසර තුළ දී ඵලදා අනුපාතික අඩු විය. දින 91, දින 182, සහ දින 364 යන පරිණත කාල වලින් සමන්විත භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික වසර අවසානය වනවිට පිළිවෙලින් සියයට 7.24 ක්, සියයට 7.35 ක් සහ සියයට 7.55 ක් ලෙස පැවතුණ අතර, වසර තුළ දී එහි අඩුවීම පිළිවෙලින් පදනම් අංක 49 ක් 138 ක් සහ 178 ක් විය.

7.7 සංඛ්‍යා සටහන රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

උපකරණය	වාර්ෂික පොලීය සියයට	
	2009 අවසානයට	2010 අවසානයට
ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	7.73	7.24
දින 182	8.73	7.35
දින 364	9.33	7.55
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	9.55	8.27 (අ)
වසර 3	12.83 (ආ)	8.15
වසර 4	9.78	8.60
රුපියල් ණය	12.60 (ඇ)	-
ද්විතියික වෙළෙඳපොළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	7.78	7.26
දින 182	8.78	7.36
දින 364	9.58	7.55
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	10.00	7.65
වසර 3	10.88	8.03
වසර 4	11.08	8.78

(අ) වසර 2 ක පරිණත කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන අවසාන වෙන්දේසිය පවත්වන ලද්දේ 2010 අගෝස්තු මසදීය.
 (ආ) වසර 3 ක පරිණත කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන අවසාන වෙන්දේසිය පවත්වන ලද්දේ 2009 ජූලි මසදීය.
 (ඇ) 2009 මාර්තු මස රුපියල් සුරැකුම්පත් නිකුත් කරන ලදී.

2010 වසරේ දී දීර්ඝ පරිණත කාලයක් සහිත රජයේ සුරැකුම්පත්වල ඵලදා අනුපාතික ද පහත බැසීමේ ප්‍රවණතාවයක් පෙන්නුම් කළේය. 2009 වසර අවසානය වනවිට සියයට 9.55 ක් ව පැවති වසර දෙකක පරිණත කාලයක් සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික 2010 වසර අවසානය වනවිට සියයට 8.27 ක් දක්වා අඩු විය. අනෙකුත් පරිණත කාල සීමාවන්ගෙන් සමන්විත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ඵලදා අනුපාතික ද, මේ හා සමාන හැසිරීමක් පෙන්නුම් කළේය. 2010 වසර දෙවන භාගය තුළ දී වසර නවයක් සහ වසර දහයක් වැනි දීර්ඝ පරිණත කාල වලින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ද නිකුත් කරන ලදී. 2010 සැප්තැම්බර් 13 වන දින නිකුත් කරන ලද වසර දහයක පරිණත කාලයක් සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය සියයට 9.30 ක් විය.

2010 වසරේ දී රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන ද්විතියික වෙළෙඳපොළෙහි ඵලදා වක්‍රය පහළට විතැන් වෙමින් දිගුකාලීන පරිණත කාලයක් දක්වා පැතිරුණි. වසර ආරම්භයේ දී සියයට 7.78-12.07 ක පරාසය තුළ

7
මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

පැවති රජයේ සුරැකුම්පත් මත ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික, 2010 වසර අවසානය වනවිට සියයට 7.26-9.45 ක පරාසය දක්වා සැලකියයුතු ලෙස අඩු විය. මෙම අනුපාතික ව්‍යුහය පහළට විතැන්වීම සඳහා මහ බැංකුවේ ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මුදල් වෙළෙඳපොළ තුළ දිගින් දිගටම පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව මෙන්ම ඉදිරි උද්ධමනය පිළිබඳව පැවති යහපත් අපේක්ෂාවන් ද බලපාන ලදී.

තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික

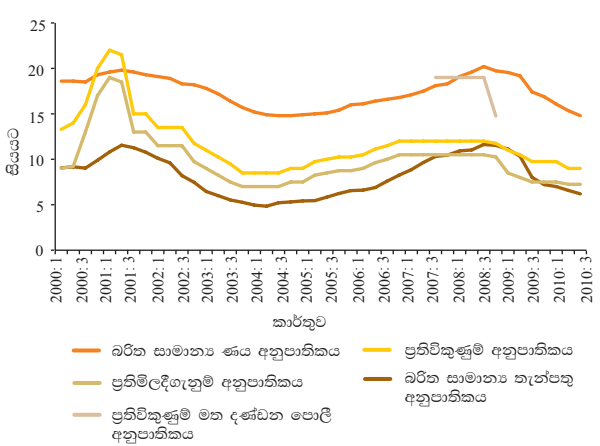
මහ බැංකුවේ ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2010 වසර තුළ දී වාණිජ බැංකු විසින් තම ඉතුරුම් අනුපාතික ක්‍රමයෙන් අඩු කරන ලදී. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු සියලුම පොලී ගෙවනු ලබන තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතිකයන්ගේ වෙනස්වීම පිළිබිඹු කරන බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය 2009 දෙසැම්බර් වනවිට පැවති සියයට 8.01 සිට 2010 දෙසැම්බර් වනවිට සියයට 6.23 ක් දක්වා පදනම් අංක 178 කින් අඩු විය. වාණිජ බැංකු

7.8 සංඛ්‍යා සටහන තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික (අ)

ආයතනය	වාර්ෂික පොලිය සියයට	
	2009 අවසානයට	2010 අවසානයට
වාණිජ බැංකු		
තැන්පතු පොලී අනුපාතික		
එක් අවුරුදු ස්ථිර තැන්පතු	7.25-19.00	5.05-17.00 (අ)
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	1.50-10.50	1.50-9.50
බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය	8.01	6.23
බරිත සාමාන්‍ය ස්ථිර තැන්පතු අනුපාතිකය	10.91	8.20
ණය පොලී අනුපාතික		
බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය	11.12	9.27
බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය	17.41	14.80
අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන		
තැන්පතු පොලී අනුපාතික		
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	5.00	5.00
එක් අවුරුදු ස්ථිර තැන්පතු	9.50	8.50
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව		
එක් අවුරුදු ස්ථිර තැන්පතු	10.00	8.50
ඩී.එෆ්.සී.සී. බැංකුව		
එක් අවුරුදු ස්ථිර තැන්පතු	9.50	8.50
ණය පොලී අනුපාතික		
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව (අ)	12.00-15.00	11.00-14.00
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (අ)	16.50-20.00	12.00-14.00
ඩී.එෆ්.සී.සී. බැංකුව	14.00-16.00	9.00-11.50
ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය (අ)	11.00	11.00

(අ) වාණිජ බැංකු සහ තෝරාගත් අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
 (ආ) ඇතැම් වාණිජ බැංකු විසින් සපයන විශේෂ පොලී අනුපාතිකය උපරිම පොලී අනුපාතිකය වේ.
 (ඇ) නිවාස ණය පමණි.

7.8 රූප මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සහ වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු හා ණය පොලී අනුපාතික

මගින් පවත්වාගෙන යන ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා ගණනය කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය 2010 වසරේ දී ශීඝ්‍ර අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළේය. බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය 2009 දෙසැම්බර් මාසයේ දී පැවති සියයට 10.91 ක සිට 2010 දෙසැම්බර් මාසය වනවිට සියයට 8.20 ක් දක්වා පදනම් අංක 271 කින් අඩු විය.

සෑම වසරකම අවසානයේ දී මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කොට රජයේ ගැසට් පත්‍රයේ ප්‍රකාශයට පත්කරන නෛතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළෙඳපොළ අනුපාතිකය තුළින් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල අඩුවීම පිළිබිඹු විය¹. 2011 වසර සඳහා වන නෛතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළෙඳපොළ අනුපාතිකය සියයට 7.26 ක් වේ. මෙම පොලී අනුපාතික ඉකුත් මාස දොළහ තුළ දී මහජනයා විසින් වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගනු ලැබූ සියලුම පොලී ගෙවනු ලබන තැන්පතු සඳහා අදාළ වන බරිත සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකය මත ගණනය කර ඇති අතර, පෙර වසරේ දී ඒ සඳහා පැවති අනුපාතිකයේ සිට පදනම් අංක 407 කින් පහත වැටුණි.

වාණිජ බැංකුවල අරමුදල් පිරිවැය අඩුවීම නිසා එහි ණය පොලී අනුපාතිකයන්ද ක්‍රමයෙන් පහත වැටුණි. වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදෙන සියලු ණය සහ අත්තිකාරම් වලට අදාළ වන පොලී අනුපාතිකයන්ගේ වෙනස්වීම පිළිබිඹු කරන බරිත සාමාන්‍ය ණය දීමේ අනුපාතිකය,

¹ නෛතික පොලී අනුපාතිකය 1990 අංක 6 දරන සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහය (සංශෝධන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, එය මුදලක් අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ ඕනෑම නීතිමය ක්‍රියා මාර්ගයකදී අදාළ වේ. වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය, 1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, ණය දෙන ආයතනයන් විසින් වාණිජමය ගනුදෙනුවක් සම්බන්ධයෙන් වූ රුපියල් 150,000 කට වඩා වැඩි වූ ණයක් අයකර ගැනීමේදී ඒ සඳහා එකඟ වූ පොලී අනුපාතිකයක් නොමැති විටක වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය අදාළ වේ.

2010 වසර අවසානයේ දී සියයට 14.8 ක් දක්වා පදනම් අංක 261 කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. වාණිජ බැංකු විසින් ඔවුන්ගේ ප්‍රමුඛ ගනුදෙනුකරුවන් වෙත ලබාදෙනු ලබන ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබිඹු කරන මාසික බර්ත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය දීමේ අනුපාතිකය, 2009 දෙසැම්බර් මාසයේ දී වූ සියයට 11.12 ක සිට 2010 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 9.27 ක් දක්වා පදනම් අංක 185 කින් පහළ වැටුණි. දිගුකාලීන ණය ලබාදෙන ආයතනවල පොලී අනුපාතික 2010 වසරේ දී ද අඛණ්ඩව අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවයක් පෙන්වීය. මේ අතර, මහ බැංකුව විසින්, නිවාස ණය සඳහා සියයට 14 ක මට්ටම ඉක්මවා නොයන මට්ටමකට පොලී අනුපාතික අඩු කිරීමට අවශ්‍ය සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරන ලෙස සියලුම බැංකුවලින් ඉල්ලීමක් කළ අතර, 2010 ඔක්තෝබර් මස අවසාන වනවිට, ණය කාඩ්පත්වල නොපියවූ ශේෂයන් සඳහා අයකරනු ලබන දණ්ඩන පොලී අනුපාතිකය සියයට 24 ක මට්ටම නොඉක්මවන ලෙස ද ඉල්ලුම් කරන ලදී.

ප්‍රධාන ආර්ථිකයන්වල අඛණ්ඩවම අඩු පොලී අනුපාතිකයන් පැවතීම නිසා වාණිජ බැංකු විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා ගෙවන පොලී අනුපාතික ද 2010 වසරේ දී අඩු මට්ටමක පැවතුණි. 2009 වසරේ අවසානය සමග සන්සන්දනය කිරීමේ දී එ.ජ.ඩොලර් වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සඳහා ගෙවන පොලී අනුපාතික සියයට 0.1-2.64 ක පරාසයක් තුළ පැවති අතර, එය 2010 අවසානය වනවිට සියයට 0.1-2.66 ක පරාසයක් තුළ පැවතුණි. 2010 අවසානය වනවිට, වාණිජ බැංකුවල එ.ජ.ඩොලර් වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන කාලීන ඉතුරුම් සඳහා ගෙවනු ලබන පොලී අනුපාතික සියයට 0.1-5.6 අතර පරාසයක් තුළ පැවතුණි. 2009 අවසානය වනවිට අනුරූප අනුපාතිකයන් සියයට 0.2-5.6 අතර පරාසයක් තුළ පැවතුණි.

සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

2009 වසර තුළ දී වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල සිදු වූ ශීඝ්‍ර පහළ බැසීමට අනුව, 2010 වසරේ දී සමාගම් විසින් නිකුත් කරන ලද සාංගමික ණය උපකරණවල ද අඩු පොලී අනුපාතිකයන් දක්නට ලැබුණි. මේ අනුව, කෙටිකාලීන ණය උපකරණයක් වන වාණිජ පත්‍රිකා සඳහා වන පොලී අනුපාතිකයන් ද පහත වැටුණි. 2010 අවසාන කාර්තුව තුළ දී බැංකු විසින් නිකුත් කරන ලද වාණිජ පත්‍රිකා සඳහා පොලී අනුපාතික සියයට 7.30-13.15 ක පරාසයක් තුළ පැවතුණි. 2009 අවසාන කාර්තුව තුළ දී එය සියයට 9.52 - 15.75 ක පරාසයක් තුළ පැවතුණි.

2010 වසරේ දී සාංගමික ණයකර නිකුතුවන් ලැයිස්තුගතවීම් දෙකක් සිදු විය. 2010 ජුනි සහ ඔක්තෝබර් මාසවල දී වසර 5 ක පරිච්ඡේද කාලයකින් යුත් ණයකර නිකුතුවන් දෙකක් සිදුකළ අතර, එම බැඳුම්කරවල ඵලදා සම්බන්ධයෙන් ආයෝජකයන්ට විකල්ප ක්‍රියාමාර්ග ඉදිරිපත් කොට තිබුණි. මෙම බැඳුම්කර දෙක සඳහා වාර්ෂිකව ගෙවනු ලබන ස්ථාවර පොලී අනුපාතිකයන් පිළිවෙලින් සියයට 11.00 සහ සියයට 11.50 ක් විය.

7.5 අනාගත වර්ධනයන්, අභියෝග සහ ඉදිරි දැක්ම

වේගවත් වූ ආර්ථික වර්ධනය සහ සංවර්ධනයන් සමග සමාහාර ඉල්ලුමද ඉහළ යනු ඇත. එබැවින්, ආර්ථිකයේ විභව මට්ටම වෙත ළඟා වීමට පහසුකම් සලසන අතරම අනවශ්‍ය ඉල්ලුම් පීඩන ඇති වීම සීමා කළ හැකි අයුරින් මහ බැංකුවෙහි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සැලසුම් කෙරෙනු ඇත.

ගෝලීය ආර්ථිකය තුළ, මැද පෙරදිග සහ අප්‍රිකාවේ ඇතැම් රටවල නොබෝදා ඇති වූ හු-දේශපාලනමය ගැටුම් සහ ස්වාභාවික ව්‍යසනයන්, පාරිභෝගික භාණ්ඩවල ජාත්‍යන්තර මිල ගණන්, වෙළෙඳාම සහ ප්‍රාග්ධන ලැබීම් සම්බන්ධයෙන් විචලතාවයක් මෙන්ම අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති කරන ලදී. දේශීය ආර්ථිකය වෙත මෙම වර්ධනයන් පැතිරයාමෙන් දේශීය ආර්ථිකය මත ඇතිවන ප්‍රතිඵලය සහ ඒ තුළින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මත ඇති විය හැකි බලපෑම මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව ඉතා සමීපව අධීක්ෂණය කරනු ඇත.

නොකඩවාම ලැබුණු විදේශ විනිමය ලැබීම් මහ බැංකුවේ විදේශ විනිමය සංචිත හිතකර මට්ටමකට ඉහළ නැංවීමට උපකාරී වූ අතර, එමගින් දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව වාර්තාගත ඉහළ මට්ටමක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. මුදල් වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව පැවතීම පෞද්ගලික අංශයට ලබාදෙන ණය ප්‍රමාණය තවදුරටත් වැඩිකිරීමට ඉඩකඩ සලසා දෙනු ලබන අතර, අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයක් දිගින් දිගටම පැවතීම තුළින් පොලී අනුපාතිකවල අනවශ්‍ය විචලනයන් සහ ණයෙහි වර්ධන වේගය වැඩිවීම මෙන්ම මුදල් සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාවයට තර්ජනයක් ද විය හැක. මේ නිසා, මහ බැංකුව තම මුදල් ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට මෙන්ම පොලී අනුපාතිකවල ස්ථායීතාව අඛණ්ඩවම පවත්වා ගැනීමට හැකිවන ආකාරයට අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව හැසිරවීම තවදුරටත් සිදුකරනු ඇත.

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

දැනට ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව වර්ධනය කිරීමේ ප්‍රයත්නය මගින් පෞද්ගලික අංශයේ කටයුතු පුළුල් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ඉඩප්‍රස්ථාව නිර්මාණය වන අතර, එමගින් උද්ධමන අපේක්ෂාවන් මත ද හිතකර බලපෑමක් ඇති කරයි. ණය ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව ඉහළ මට්ටමක පැවතීම සහ අඩු පොලී වාතාවරණයක් පැවතීම තුළින් පෞද්ගලික ආයෝජන සිදුකිරීමට ඇති ඉඩප්‍රස්ථාව සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් ඇත. කෙසේ වුවද, උද්ධමන අපේක්ෂාවන් මෙන්ම මූර්ත අංශයේ ක්‍රියාකාරකම් මත දිගුකාලීන බලපෑමක් ඇතිකිරීමට නම් රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයෙහි වැඩිදියුණු වීම වලට ආධාර කළයුතු අතර, එය තිරසාර අන්දමින් පවත්වාගෙනයාම ද වැදගත් වේ.

මහ බැංකුව විසින් සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව වැඩිදියුණු කිරීමට තවදුරටත් කටයුතු කරනු ඇත. 2011 වසර ආරම්භයේ දී, මහ බැංකුව එහි මුදල් ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සඳහා වඩාත් ක්‍රියාකාරී ද්විත්ව ප්‍රවේශයක් යොදා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, මේ වනවිට මහ බැංකුව මුදල් අංශයේ වර්ධනයන් පිළිබඳව සිදුකරන

විශ්ලේෂණයන්ට සමගාමීව වඩාත් පුළුල් සහ ගැඹුරු ලෙස ආර්ථික වර්ධනයන් පිළිබඳව විශ්ලේෂණයන් සිදුකරනු ලබයි. ආර්ථිකය තුළ සිදුවන ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් හේතුවෙන් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ දී අපේක්ෂා කරනු ලබන වර්ධනයන් මෙන්ම එම අපේක්ෂාවන් මත බලපෑම් කිරීම ද ඉලක්ක කළ යුතු වේ. එසේම, මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ වෙනස්කම් ආර්ථිකයේ අනෙකුත් අංශ මත ඇතිකරනු ලබන බලපෑම එනම්, උදාහරණයක් ලෙස, මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රියාවලියට සෘජුවම බලපෑමක් ඇති කළහැකි ක්ෂේත්‍ර වන, තොග සහ සිල්ලර අංශවල ඇතැම් නාමික විචල්‍යයන්හි පහතට නැඹුරුවීමේ දෘඩතාවයන්, විධිමත් සහ අවිධිමත් අංශවල වේගනවල හැසිරීම මෙන්ම වැටුප්-මිල දඟරයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් තිබීම අවශ්‍ය වේ. නව ප්‍රවේශය තුළින් දැනට පවත්නා මුදල් ඉලක්ක කිරීමේ රාමුව වඩාත් ශක්තිමත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, එමගින් ඉල්ලුමෙන් ඇදුනු උද්ධමන පීඩන පාලනය කිරීම වඩාත් ශක්තිමත් කරනු ඇත.